

v spolupráci s

Katedrou filozofie a dejín filozofie UK v Bratislave
Inštitútom filozofie FF PU v Prešove
Katedrou filozofie FF UPJS v Košiciach
Katedrou filozofie FF UCM v Trnave
Katedrou filozofie FF TU v Trnave
Katedrou filozofie FF UMB v Banskej Bystrici

pozývajú na

VII. Slovenský filozofický kongres

Filozofia v technologickom svete a opakujúce sa spoločenské vzorce

22. – 24. 10. 2025

Kongresové centrum hotela Tatra v Bratislave

Kongresom si pripomíname
80. výročie založenia Filozofického ústavu SAV

a

60. výročie založenia Slovenskej filozofickej spoločnosti SAV, ktorá od roku 1990 nesie názov Slovenské
filozofické združenie pri SAV

Slovenské filozofické združenie pri SAV a Filozofický ústav SAV, v. v. i.

Predseda kongresu:

Doc. Mgr. **Andrea Javorská**, PhD. – predsedníčka SFZ pri SAV

Vedecký výbor:

Prof. PhDr. **Emil Višňovský**, PhD. (FF UK v Bratislave)
Prof. PhDr. **Zlatica Plašienková**, PhD. (FF UK v Bratislave)
Prof. **Andrej Kalaš**, PhD. (FF UK v Bratislave)
Prof. **Michal Chabada**, PhD. (FF UK v Bratislave)
Prof. PhDr. **František Novosád**, CSc. (FiU SAV v Bratislave)
Prof. PhDr. **Marián Zouhar**, PhD. (FF UK v Bratislave)
Prof. PhDr. **František Mihina**, PhD. (FF PU v Prešove)
Prof. PhDr. **Vasil Gluchman**, PhD. (FF PU v Prešove)
Prof. PhDr. **Eugen Andreánsky**, PhD. (FF UPJŠ v Košiciach)
Prof. PhDr. **Slavomír Gálik**, PhD. (FMK UCM v Trnave)
Doc. Mgr. **Richard Šťahel**, PhD. (FiU SAV v Bratislave)
Doc. PhDr. **Mariana Szapuová**, PhD. (FF UK v Bratislave)
Doc. **Erika Lalíková**, PhD. (FF UK v Bratislave)
Doc. Mgr. **Ondrej Marchevský**, PhD. (FF PU v Prešove)
Doc. Mgr. **Jana Tomašovičová**, PhD. (FF UCM v Trnave)
Doc. Mgr. **Adriana Jesenková**, PhD. (FF UPJŠ v Košiciach)
Doc. PhDr. **Andrea Klimková**, PhD. (FF UMB v Banskej Bystrici)

Výkonný a organizačný výbor:

Doc. **Andrea Javorská**, PhD.
Doc. Mgr. **Peter Kyslan**, PhD.
PhDr. **Dušan Hruška**, PhD.
Doc. PhDr. **Andrea Klimková**, PhD.
Prof. **Andrej Kalaš**, PhD.
Mgr. **Michal Zvarík**, PhD.
PhDr. **Tomáš Károly**, PhD.
Mgr. **Lukáš Arthur Švihura**, PhD.
Mgr. **Martin Foltin**, PhD.
PhDr. **Daniela Vacek**, PhD.
Ing. PhDr. **Peter Daubner**, PhD.

Napriek neustálym premenám sveta a exponenciálnemu technologickému vývoju, stopy ľudskej prirodzenosti sa stabilne prejavujú. História sa opakuje. Vieme sa z nej dostatočne poučiť? Týka sa to aj vzdelávania budúcich generácií, a to nielen v používaní moderných technologických nástrojov, ale aj uvedomovaní si základných princípov, ktoré riadia náš život. V tejto súvislosti vyvstáva spoločenská a civilizačná potreba návratu k filozofickým otázkam dobra, pravdy, zodpovednosti, nádeje, dôstojného života a to tak v epistemologických a ontologických aspektoch, ako aj etických, sociálnych, právnych, environmentálnych výzvach súčasnosti.

Kongres chce poskytnúť širší interdisciplinárny priestor na diskusiu o súčasnom vývoji a osude ľudstva.

Tematické okruhy/sekcie

1. Dejiny Filozofického ústavu SAV a generačné impulzy v ideovej kinetike slovenského filozofického myslenia

V rámci tejto sekcie konferencie privítame príspevky, ktoré pri príležitosti 80. výročia založenia Filozofického ústavu (1946) obohatia pohľad na jeho inštitucionálny vývoj nielen cez prizmu zahraničných vplyvov, ale predovšetkým cez vnútorné dimenzie a ideovú kinetiku slovenského filozofického myslenia. Predložené príspevky môžu reflektovať cestu od inštitucionalizácie filozofie na Slovensku cez turbulentné obdobia 50. a 60. rokov, normalizáciu po roku 1968, až po pluralizáciu filozofických prístupov po roku 1989. Osobitne privítame príspevky zamerané na analýzu generačných dynamík a vzťahov medzi mysliteľmi, ktoré formovali filozofické prostredie na Slovensku - od osobných väzieb, mentorských vzťahov až po ideologické napätia a polemiky. Privítame aj príspevky, ktoré prekonávajú dichotómiu medzi kolektívnou vinou pripisovanou určitým generáciám filozofov a nekritickým spomienkovým optimizmom. Príspevky môžu taktiež reflektovať Filozofický ústav ako špecifické tvorivé prostredie a filozofickú školu v stredoeurópskom kontexte, analyzovať prácu významných osobností cez optiku generačnej príslušnosti (v zmysle teoretických konceptov K. Mannheimu, J. Ortega y Gassetu a ďalších), či kriticky hodnotiť metodologické prístupy k výskumu slovenskej filozofie 20. storočia vrátane prehodnotenia jej "epigonického" a "aplikačného" vnímania.

2. Filozofia-ideológia-manipulácia

Ako mnohokrát v minulosti, aj dnes sú filozofia, náboženstvo a veda často pretvárané na ideológiu a zneužívané na manipuláciu a mocenské ciele. Existuje demarkačná línia medzi filozofiou a ideológiou? Aké faktory spôsobujú, že akademická reflexia sveta sa premení na nástroj ovládania? Dokáže sa filozofia brániť a ochrániť hodnoty demokracie, slobody a humanity? Ako technológie, ale i praktiky a politiky ovplyvňujú našu slobodu a autonómiu s osobitným dôrazom na dohľad, kontrolu informácií a manipuláciu?

3. Environmentálna filozofia, kritický environmentalizmus, starostlivosť o svet

Sekcia zameraná na kritickú reflexiu globálnych hrozieb a výziev antropocénu z hľadiska prevládajúceho globálneho kapitalizmu, jeho základných systémových imperatívov, ktoré produkujú štrukturálnu sociálnu a environmentálnu nespravodlivosť, a ktoré sú v rozpore s environmentálne udržateľným rozvojom ľudskej civilizácie. Nové premyslenie narastajúcich environmentálnych, etických, sociálnych a politických dôsledkov klimatických zmien na globálnu priemyselnú civilizáciu, a vplyvu technológií na moderný prirodzený svet. Ako môže technológia prispieť alebo uškodiť nášmu úsiliu o dosiahnutie udržateľnej budúcnosti? Môže byť technologický a digitálny pokrok úspešný a zároveň ignorovať biologické a prírodné podmienky? Súčasný výzvy pre myslenie, ktorého jadrom je pýtanie sa na miesto človeka vo svete a na povahu našej súčasnej situácie môže doplniť a hodnotovo saturovať etika starostlivosti.

4. Prirodzenosť a/alebo konštrukcia: filozofické perspektívy

Príspevky v tejto sekcii sa zamerajú na napätie aj možnú komplementaritu medzi naturalistickými a konštruktivistickými prístupmi v súčasnej filozofii. Spoločným východiskom bude otázka, do akej miery možno poznanie, normativitu či realitu chápať ako prirodzene dané, a do akej miery ako výsledok aktívnej konštrukcie. Sekcia zároveň vytvorí priestor pre kritickú reflexiu metafyzických predpokladov oboch prístupov a ich vzájomného prepojenia.

5. Učiť filozofiu, učiť filozofiou

Filozofia sa výrazne podieľa na formovaní procesov výchovy a vzdelávania. To, do akej miery je schopná byť inou a inovatívnou, a to, do akej miery je pripútaná na klasických formách vzdelanosti, kreuje ďalší z osobitých tvorivých priestorov kongresu. Ide o výzvy pre všetkých, ktorí sa venujú výučbe filozofie (nielen) v akademickom prostredí, ale tiež pre tých, ktorí pomocou filozofie vychovávajú a vyučujú. Okrem skúmania dialogickej povahy filozofie sa otvára priestor pre kritickú reflexiu doteraz bežne vyučovaného súboru poznatkov z filozofie na stredných školách.

6. Rekonceptualizácia tradičných filozofických kategórií a pojmov v kontexte aktuálnych filozofických, vedeckých, sociálnych, etických, politických a právnych výziev:

6a) Dejinnofilozofické reflexie tradičných filozofických otázok dobra, pravdy, zodpovednosti a krásy v kontexte myslenia a života súčasnej civilizácie;

6b) Emancipačná a explanačná úloha sociálnych a humanitných vied so zreteľom na súčasné civilizačné výzvy;

6c) Technológie, digitalizácia a ľudská existencia: analýza o vplyve technológií na základné aspekty ľudskej existencie vrátane našej schopnosti tvoriť, komunikovať a prežívať emócie.

Filozofický rozmer spravodlivého rozdelenia technologických zdrojov a prístupu k digitálnym technológiám.

7. Biopolitika a vývoj emergentných technológií

Emergentné technológie sú v súčasnosti schopné čoraz zásadnejšie modifikovať základné životné procesy, regulovať život jednotlivcov i ľudskej populácie. Pokrok v oblasti editovania génov, predimplantačnej genetickej diagnostiky, regeneračnej medicíny či neurobiológie umožňuje optimalizovať živé organizmy, s čím súvisí postupná zmena a nová konfigurácia sociálnych i politických praktík. V súčasnosti sa formujú napríklad stratégie eliminácie genetických rizík, prevencie, verejnej zdravotnej politiky a iné. V rámci tejto sekcie privítame príspevky, ktoré budú skúmať a podrobnejšie reflektovať dosah aktuálneho biotechnologického vývoja na vznik nových biopolitických stratégií. Širším rámcom analýz je mapovanie vzťahu medzi biovedeckým poznaním, technologickými inováciami a politikou v kontexte širokej spoločenskej zodpovednosti.

8. WORKSHOP: Umeľá inteligencia, úspechy a zodpovednosť

Workshop sa zameria na medzery v zodpovednosti v dôsledku umelej inteligencie (situácie, keď AI spôsobí X a zdá sa, že niekto by mal byť za X zodpovedný, no nikto nie je), predovšetkým medzery v zodpovednosti za zdanlivé úspechy umelej inteligencie (situácie, keď AI zdanlivo dosiahne úspech A a zdá sa, že niekto by mal byť za tento úspech zodpovedný, no nikto nie je). Workshop je otvorený aj iným témam, ktoré s medzerami v zodpovednosti za (nielen) zdanlivé úspechy umelej inteligencie súvisia.

Poznámka: Sekcie môžu byť upravené a doplnené podľa anotácií prihlásených príspevkov.

Rokovací jazyk: slovenský, český, poľský, anglický

Dĺžka vystúpenia: 20 min. + 10 min. diskusia

Termín uzávierky prihlášok: 20. 7. 2025

Výstup z kongresu: príspevky budú uverejnené v recenzovanom zborníku; príspevky v anglickom jazyku budú po recenznom konaní uverejnené v prílohe medzinárodného vedeckého filozofického časopisu **Philosophica Critica** 1/2026, vychádza v júni 2026.

Publikovanie príspevkov je umožnené len pre aktívnych účastníkov kongresu v slovenskom, českom a anglickom jazyku po riadnom recenznom konaní.

Organizačný výbor kongresu si vyhradzuje právo výberu príspevkov, ich zaradenia do programu konferencie a ich publikovania.

Termín pre odoslanie príspevkov na publikovanie: 30. 1. 2026

Pokyny pre autorov budú poslané spolu s informáciou o akceptovaní príspevku.

Informácia o akceptovaní/neakceptovaní abstraktu bude prihláseným účastníkom zaslaná do 30. 7. 2025.

Kontaktná osoba: PhDr. Tomáš Károly, PhD., Katedra filozofie, Filozofická fakulta, Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave

Email: tomas.karoly@ucm.sk

Link na registračný formulár/prihlášku: <https://forms.gle/9kZrYgv5iVn5Qgk9A>

Kongresové poplatky:

Vložné

- člen SFZ, ktorý uhradil členské za posledné tri roky alebo záujemca o členstvo v SFZ, ktorý vyplní prihlášku uchádzača o členstvo (prihlášku je možné vyplniť na <http://www.sfz.sk/index.php/clenstvo> do 30.08.2025): 105€
- doktorand člen SFZ: 65€
- nečlen: 180€
- čestný člen/členka SFZ pri SAV, a pasívny účastník, ak je dôchodcom, študentom, doktorandom, má vstup zdarma.

Vo vložnom sú zahrnuté: organizačné náklady, technické zabezpečenie, prenájom miestností, publikovanie príspevku, konferenčné materiály, občerstvenie počas kongresu, slávnostná recepcia.

Ubytovanie a stravovanie je zabezpečené v hoteli Tatra v Bratislave.

Link: <https://hoteltatra.sk>

V súvislosti s objednanými ubytovacími službami v hoteli Tatra, dávame do pozornosti možnosť zvýhodnenej ceny len pre účastníkov kongresu. Viac informácií ohľadom ubytovania a stravovania nájdete v registračnom formulári. Účastníci konferencie kongresu si platia ubytovanie samostatne na základe komunikácie s hotelom.

E-mail: rezervacie@hoteltatra.sk

V maily uviesť heslo „SFZ25“

Uhradu stravného (obedy a večere) si platia účastníci samostatne na základe komunikácie so SFZ pri SAV.

E-mail: tomas.karoly@ucm.sk

Úhradu vložného je potrebné uhradiť najneskôr do 30. 8. 2025 výlučne na číslo bankového účtu SFZ pri SAV:

Majiteľ účtu: Slovenské filozofické združenie pri SAV

ICO: 45759103

Bankové spojenie: Sberbank Slovensko

Číslo účtu: 4001111106/3100

BIC (SWIFT): LUBASKBX

IBAN: SK04 3100 0000 0040 0111 1106

Do správy/poznámky pre prijímateľa je nutné uviesť: Meno, priezvisko, kongres SFZ 2025

Sumár najdôležitejších termínov:

Zaslanie prihlášky s návratkou najneskôr do: 20. 7. 2025

Informácia o akceptovaní/neakceptovaní príspevku do: 30. 7. 2025

Uhrada vložného do: 30. 8. 2025

Konanie kongresu: 22. – 24. 10. 2025

Odovzdanie príspevkov do: 30. 1. 2026

Viac informácií o kongrese budeme postupne doplňať na webovej stránke SFZ pri SAV (www.sfz.sk).